

Mobiilsideettevõtete Balti ühisjärelvalve 2016

27.-28. juunil 2016. a Riias toimunud Balti riikide andmekaitseasutuste kohtumisel lepiti 2016. aasta ühise järelvalve teemana kokku kõigi kolme riigi mobiilsideettevõtete ja nende koostööpartnerite vahel sõlmitud lepingute järelvalve.

Eestis viis Andmekaitse Inspeksioon järelvalve läbi augustis-septembris ning järelvalve eest vastutas andmeturbeekspert Andrus Altmeri. Järelvalve käigus keskenduti klientide isikuandmete töötlemise õiguslikele alustele mobiilsideettevõtetes ja nende koostööpartneriteks olevates hooldusfirmades. Tähelepanu all oli isikuandmete töötlemine olukorras, kus mobiilsideettevõtelt ostetud elektroonilise seadme hoolduse käigus töötleb kliendi isikuandmeid mobiilsideettevõtte asemel hoopis remondi- ja hooldusteenust pakkuv ettevõtte.

Eesti isikuandmete kaitse seaduse § 7 käsitleb isikuandmete töötlemist ning sätestab vastutava ja volitatud isikuandmete töötleja mõisted.¹ Kõik hooldus- ja remonditeenust pakkuvad partnerettevõtted, kelle juurde mobiilsideettevõtte kliendid suunatakse, on seaduse mõistes volitatud isikuandmete töötlejad. Remondifirmade õigus mobiilsideettevõtte klientide isikuandmeid töödelda saab tuleneda mobiilsideettevõtte kui isikuandmete vastutava töötleja ning remondiettevõtete vahel sõlmitud lepingust. Oma kliendi isikuandmete kaitse eest vastutab mobiilsideettevõtte ka siis, kui isikuandmeid töötleb koostööpartneriks oleva hooldusettevõtte töötaja.

Andmekaitse Inspeksioon menetles 2016. aastal mitut juhtumit, kus mobiilsideettevõtete klientide isikuandmed sattusid võõrastesse kättesse just seadmete hoolduse, remondi või asendusseadme väljastamise käigus. Peale ühe sellise väärteoga lõppenud juhtumi menetlemist juhtis Andmekaitse Inspeksioon isikuandmete kaitse võimalikele puudustele tähelepanu ka oma 12.05.2016 mobiilsideettevõtetele saadetud ringkirjas. 2016. aasta septembris pöördus Andmekaitse Inspeksioon Eesti mobiilsideettevõtete Telia Eesti AS, Elisa Eesti AS ja Tele2 Eesti AS poole hetkeolukorra kaardistamiseks ning analüüsis ettevõtete vastustes saadetud isikuandmete kaitset käsitlevaid dokumente, konfidentsiaalsuspõhimõtteid ning koostööpartneritega sõlmitud lepingute näidiseid.

Inspeksioon tuvastas järelvalve käigus, et mobiilsideettevõtete ja nende partnerite vahelised lepingud ei käsitle isikuandmete kaitset piisavalt selgesõnaliselt. Vastutava ning volitatud töötleja omavahelised kohustused isikuandmete kaitse seaduse mõistes ei ole kas üldse välja toodud või on toodud liiga üldsõnaliselt. Isikuandmete kaitsega tegeletakse mobiilsideettevõtetes vaid juhtkonna tasemel ja sageli käsitletakse klientide isikuandmete kaitset vaid ühe osana üldisest konfidentsiaalsuskohustusest ning keskendutakse pigem ärisaladuse mõistele. Isikuandmete töötlemise põhimõtteid ja kaitset võidakse käsitleda eraldi dokumendina, millele lepingutes viidatakse ja mille sisu ei pruugi olla koostööpartneritele ilmtingimata tuttav.

Probleemiks on ka mobiilside- ja hooldusettevõtetes kasutusel olevad tööprotsessid, kus mobiilsideettevõtte või hooldusettevõtte töötajalt eeldatakse seadmest või seadme mälust isikuandmete käsitsi kustutamist. Sellisel puhul on tõenäoline töötaja inimliku eksimuse võimalus ja klientide isikuandmete sattumine võõrastesse kättesse.

Inspeksioon loodab, et isikuandmete kaitsele pööratakse tulevikus senisest veel suuremat tähelepanu ning seda ka koostööpartneritega sõlmitud lepingutes.

---

¹ https://www.riigiteataja.ee/otsingu_tulemus.html?sakk=kehtivad&otsisona=IKS

Andmekaitse Inspeksioon soovib mobiilsideettevõtetal:

- üle vaadata kõik koostööpartneritega sõlmitud ja tulevikus sõlmitavad lepingud, et isikuandmete volitatud töötlemine ning sellega kaasnev vastutus oleks kindlasti selliste koostöövormide lahutamatu osa. Tuletame meelde, et vastutava ning volitatud töötaja mõisted on olemas ka 2018. aastal jõustavas ühtses Euroopa Liidu andmekaitsemääruses;²
- automatiseerida hooldusesse ja remonti tulevate (samuti asenduseks antavate) elektrooniliste seadmete käitlemise tööprotsessid, et isikuandmete kustutamine ei toimuks käsitsi. Sellisel puhul välistatakse klienditeenindaja või hooldustehniku inimliku eksimuse võimalus, kus võõraste isikuandmetega seade jõuab järgmise kliendini;
- jätkuvalt tegeleda oma ettevõtte töötajate koolitusega isikuandmete ja infoturbe valdkondades. Nõuda seda ka oma koostööpartneritelt, et just igapäevaselt isikuandmeid käsitlevad töötajad oleksid teadlikud oma vastutusest ning ei peaks andmekaitset vaid ettevõtte infoturbspetsialistide pärusmaaks.

---

² <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:32016R0679>